

Nr 119.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare utbyggnad av staten tillhöriga gruvanläggningar i Malå socken m. m.

(1:a avd.)

I propositionen nr 160 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 27 februari 1948, föreslagit riksdagen att dels till Ytterligare utbyggnad av staten tillhöriga gruvanläggningar i Malå socken m. m. under kapitalbudgeten, fonden för förslag till statsverket, för budgetåret 1948/49 anvisa ett investeringsanslag av 672 500 kronor, dels ock till Bidrag till vatten- och avloppsledningar i Björklandsområdet i Malå socken för budgetåret 1948/49 under tionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

Till vissa tillrednings- och undersökningsarbeten i Adakgruvan anvisade 1945 års riksdag ett investeringsanslag av 300 000 kronor. Kommerskollegium har nu hemställt, att 201 250 kronor måtte anvisas för nya sådana arbeten i gruvan. Av medlen erfordras 61 250 kronor för att fortsätta undersökningarna om malmförekomst, 120 000 kronor för att utföra ett system stigorter för brytning av kopparhaltig råmalm samt 20 000 kronor för att anskaffa ett diesellokomotiv för användning under jord. Vidare har kommerskollegium föreslagit, att 200 000 kronor skola anvisas för att uppföra två fyrafamiljs arbetarbostäder vid Adakfältet samt att tillhoppa 71 250 kronor måtte ställas till förfogande för komplettering m. m. av redan uppförda bostäder. Av sistnämnda belopp hänföra sig 30 000 kronor till inredning av bad- och tvättavdelning i manskapshuset, 12 750 kronor till insättande av varmvattenberedare i tolv arbetarlägenheter, 25 000 kronor till ny takäckning på i första hand sju bostadshus och kontorsbyggnaden samt 3 500 kronor till möbler till ungarförläggningarna.

Vidare har kommerskollegium med hänsyn till att arbetstiden vid gruvorna förkortats gjort hemställan om viss materielanskaffning för att säkra oförändrad produktion vid Adakfältet. För ändamålet erfordras 75 000 kronor till ett luftmagasin, 35 000 kronor till en hunduppfodringsbana m. m. samt 90 000 kronor till en ny malmficka m. m. eller sammanlagt 200 000 kronor. Slutligen föreslår kollegium, att medel anvisas till bidrag för utförande av vatten- och avloppsledningar i bebyggelsen Björkländ invid Adakfältet med högst 30 000 kronor.

De sålunda framställda förslagen måste, framhåller departementschefen, bedömas mot bakgrunden av rådande investerings- och arbetsmarknadsläge.

Hänsyn måste emellertid också tagas till betydelsen av att i möjligaste mån säkra vår kopparförsörjning, särskilt sedan kopparimporten av valutaskäl försvårats.

Beträffande kollegii hemställan om medel till fortsatta tillrednings- och undersökningsarbeten har departementschefen framhållit, att behovet av materiel och arbetskraft kan förutsättas bli jämförelsevis obetydligt. Vad angår förslaget om nya arbetarbostäder har det med hänsyn till kollegii uppgift, att malmtillgångarna i Adakfältet beräknas räcka blott cirka 10 år, syntes departementschefen tveksamt, huruvida det över huvud taget vore lämpligt att anslå medel till nya bostadshus vid fältet. Läget vore emellertid uppenbarligen det, att tillgången på arbetskraft vid gruvorna icke kunde säkras, om icke bostadsbeståndet förbättrades och utvidgades på sätt kollegium föreslagit. Likaså syntes det departementschefen med hänsyn till en nyligen träffad överenskommelse om förkortad arbetstid vid gruvorna vara nödvändigt att anskaffa ytterligare teknisk utrustning, om produktionen skulle kunna uppehållas på oförändrad nivå.

Vid bedömande av de sålunda anförda omständigheterna har departementschefen kommit till den uppfattningen att de av kollegium framställda förslagen borde bifallas. Mot de av kollegium gjorda kostnadsberäkningarna har departementschefen icke haft någon erinran. Det erforderliga beloppet skulle sålunda utgöra (201 250 + 200 000 + 71 250 + 200 000 + 30 000 =) 702 500 kronor. Departementschefen har anmärkt, att ett kapitaltillskott av denna storleksordning icke i nämnvärd mån skulle rubba de räntabilitetsberäkningar, som tidigare utförts beträffande gruvdriften i Adakfältet.

Medelsanvisningen för här ifrågavarande ändamål med undantag för bidraget till vatten- och avloppsledning har syntes departementschefen böra ske i form av ett investeringsanslag. Vad angår medelsanvisningen till bidraget till vatten- och avloppsledning har kommerskollegium anmält, att frågan för närvarande icke vore så fullständigt utredd, att kollegium ansett sig böra framlägga slutligt förslag i ämnet. Det är dock uppenbart, framhåller departementschefen, att ett belopp av den storleksordning, kollegium angivit, erfordras för ändamålet. Om riksdagen icke har något att invända däremot, syntes närmare bestämmelser rörande anslaget användning sedermera få meddelas av Kungl. Maj:t.

Utskottet. Med hänsyn till betydelsen av att i möjligaste mån säkra vår kopparförsörjning vill utskottet tillstyrka, att i propositionen föreslagna fortsatta tillrednings- och undersökningsarbeten i Adakgruvan komma till utförande. Enligt vad departementschefen framhållit kan behovet av materiel och arbetskraft härför förutsättas bli jämförelsevis obetydligt. Mot de för ändamålet beräknade kostnaderna synes icke något vara att erinra. Övriga av departementschefen föreslagna kapitaltillskott torde få anses erforderliga för att arbetstillgången vid gruvorna skall kunna tryggas samt för att möjliggöra produktionens uppehållande på oförändrad nivå, varför förslagen jämväl i dessa delar tillstyrkas.

Vad beträffar sättet för kostnadernas bestridande har utskottet icke något att erinra mot vad departementschefen härutinnan föreslagit. I fråga om bidraget till vatten- och avloppsledningar synes det böra få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda närmare bestämmelser rörande användningen av anslaget härför.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för budgetåret 1948/49 anvisa

a) till *Ytterligare utbyggnad av staten tillhöriga gruvanläggningar i Malå socken m. m.* under fonden för förlag till statsverket ett investeringsanslag av 672 500 kronor;

b) till *Bidrag till vatten- och avloppsledningar i Björklandsområdet i Malå socken* under tionde huvudtiteln ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

Stockholm den 25 maj 1948.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Lindström, Gränebo, Larsson, Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Andrén, Heiding, Gillström, fröken Andersson och herr Sundelin; samt

från andra kammaren: herrar Eriksson i Stockholm, Svensson i Grönvik, Falla, Andersson i Malmö, Rubbestad, Wallentheim, fru Alvé, herrar Åkerström, Holmström, Hoppe, Thapper och Persson i Svensköpp.
